

Pojedini brojevi:	Mjesečna pretplata:
U Beogradu i u krajevima zapadne Srbije od 1. br. četa po cijeni od 10 helera	U Beogradu i u krajevima zapadne Srbije od 1. br. četa sa poštom i otpisom 2-50
U manjim mjestima 12 helera	U Beogradu sa dostavom u kuću 3-
	U inostranstvu 4-50

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 93. Uprava i primanje pretplata Topličin vanae broj 21. Telefon br. 25. Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon broj 245.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera

Kb. Beč, 22. februara. Nema nikakvih naročitih događaja. Čete vojne skupine generala Linzingena stigle su do Novograda-Volinjskog.

Ofanziva riječima

Tvrđenje, kako se svjetski rat ne može odučiti oružjem, iznio je sporazum u času, kada je pretrpio svoje prve teške poraze. Tada su sporazumni državnički skovali tu frazu, kako bi pred svojim narodima zabašurili po njih neprijateljstvo, da ishod borbe u korist sporazuma nije vjerovatan ili da bi do njega u najboljem slučaju moglo doći tek u nedoglednoj budućnosti. U isto vrijeme, dok su izbacivali u svijet to kao tobož dokazano pravilo o ishodu svjetskog rata i na taj način gledali da svaki bitni moment ratovanja prikazuju kao pitanje drugog reda, oni su udvojili svoje napore, da svakojakim podmlukim makinjama uzdrmajaju unutarnji front svojih protivnika. Njihovi su plaćenici preplavili neutralne zemlje i na hiljadu su načina pokušavali, da svoju propagandu prenese i u države središnjih vlasti. Kada sve to nije ništa pomoglo, otpočela je velika „ofanziva govorima“, kojom su isključivo išli na to, da „dobošnom vatrom“ uvijek istih fraza obaspu narode središnjih vlasti, kako bi kod tih naroda ubili vjeru u vlastitu stvar. Ko će izbrojati sve govore, što su ih mjerodajne ličnosti sporazumnih sila održale u toku rata, a koji su preštampani i ocijenjivani u štampi središnjih vlasti, bez broja su varijacije, kojima su Wilson, Lloyd George, Clémenceau, Orlando i stotine drugih predstavnika imperijalizma u svojim govorima zastupali „najčistija blaga čovječanstva“, „zahtjeve čovječnosti“ i „pravo samoopredjeljivanja“, a nema toga običnog smrtnog čovjeka, koji će pamtili beskrajni mir nezvaničnih glasova, koji su u istoj svrši išli u stupcima listova središnjih vlasti. Koliko čovjek lord Northcliffovog kova cijeni utisak takvih govora na stanovništvo središnjih vlasti, vidi se po tome, što je on jednom prilikom tvrdio, da svaki engleski ministarski govor, koji se održi vrijedi 25.000 funti sterlinga, dok svaki takav govor pak, što bi ga prenijeli njemački listovi, po njegovom mišljenju vrijedi 50.000 funti sterlinga.

S obzirom na takvo stanje stvari prirodno je, što sporazum u času, gdje je išezla i posljednja nada u vojničke pobjede, upotrebljuje krajnje napore u radu, koji ide za ubijanjem duha u pozadini protivničkog tabora. S toga niko ne će tvrditi, da je to običan slučaj, što je ovih dana baš najlučnem engleskom poborniku rata do istrage, pomenutom po zlu poznatom viscountu Northcliffu, službeno povjerena vrhovna uprava propagandnim radom u nepri-

Njemački uspjesi na istoku. — Zauzeti su Hapsal, Minsk i Novograd-Volinjski. Austro-ugarske čete ne će ulaziti u Ukrajinu.

jateljskim državama. Tim postupkom sasvim se otvoreno izvršuje u red dopuštenih i za sporazum najvažnijih ratnih sredstava sistem trovanja javnog mišljenja. U razgovoru sa zastupnikom Reuterove agencije objasnio je lord Northcliff, da će mu u ovoj novoj službi biti dužnost, „da vodi računa o tome, da se među narodima središnjih vlasti i njihovih saveznika važni govori i izvaje o ratnim ciljevima i druge stvari šire i rasturaju tačno onako, kako zbilja glase“. Još nikad dosada nije bestidnije obilježen metod, kojim se sporazum bori „za najsvetija prava čovječanstva, još nikada nije koji bilo engleski državnik iskrenije okarakterisao svoj sumnjivi rad nego što je to sada učinio Northcliff svojim ukazivanjem na one „druge stvari“, po kojima čovjek, koji to pročita, može zamisliti i najfantastičnije stvari, dok britanski novinarski apostol pod firmom tih „društvenih stvari“ može počinuti i najgora čuda.

No u prkos svemu tome „ofanziva riječima“, što je preduzimaju sporazumni državnički ne će ispuniti očekivanja svojih priredivača. Bez obzira na to, što narodi središnjih vlasti ni najmanje nisu skloni, da nasjednu ovom podvali, ovaj ofanzivi nedostaje isto ono, što je nedostajalo i vojničkim operacijama sporazumnih sila: jedinstvo. Dok Wilson i Lloyd George na jedvite jade prema spolja prividno održavaju utisak solidarnosti, dok govori Asquithovi i drugih opozicionara oštrim riječima otkrivaju sve suprotnosti, koje postoje između engleske vlade i naroda, Clémenceau i francuski socijalisti međusobno lome kopljem, a Italiji Sonnino i Orlando propovijedaju ratne ciljeve, koji u Londonu i Washingtonu moraju izazvati vrlo sumnjiv utisak. Naročito pak objašnjavanja, do kojih je došlo u vezi sa versailleskim ratnim savjetom i poslanicom američkog predsjednika republikana, slabo da će biti u stanju, da ubiju duh kod naroda četvornog saveza. Zato ne bi bilo zgorog, ako bi viscount Northcliff u vršenju svoje nove dužnosti energično poradio na tome, da beskrajne govorničke bujice njegovih prijatelja — ne dospiju u srednju Evropu.

Austrijski ministar predsjednik dr. Seidler

o odnosu Monarhije prema Rusiji i pregovorima za mir sa Rumunjskom.

Kb. Beč, 22. februara. U današnjoj sjednici poslaničkog doma je uzeo riječ ministar predsjednik dr. Seidler i dao ovu izjavu: Visoki dome! Preključe je u listovima obnaro-

dovana jedna zvanična objava, koja govori o tome, gdje se danas nalazi težište austro-ugarskih boračkih snaga. To je saopštenje, kako izgleda, izazvalo djelimično pogrešno tumačenje. S toga molim da mi se dozvoli da učinim dvije kratke primjedbe. Kao što sam imao čast da još 19. o. m. izjavim, Austro-Ugarska ne učestvuje u vojničkoj akciji, koju Njemačka prema Rusiji preduzima. Austro-ugarske čete ne će ulaziti u Ukrajinu, s kojom stojimo u prijateljskim odnosima. (Živo odobravanje). Što se nazid Rumunjske tiče, imam da kažem, da između Austro-Ugarske i te države postoji primirje i da će se ovih dana pristupiti pregovorima o miru. (Živo odobravanje).

Poslije boljševičke molbe za mir

Pismena mirovna ponuda petrogradske vlade stigla u Berlin.

Kb. Berlin, 22. februara.

Ruski kurir, koji je preključe prešao njemačke linije, sinoć je prispio u Berlin i predao je mirovni prijedlog petrogradske vlade. Akt petrogradske vlade potpuno odgovara bežičnom brzojavu, a potpisali su ga Lenjin i Trocki. O sadržini njemačkog odgovora, koji će se tek poslije nekoliko dana objaviti, za sad se još savjetuje. Kako „Nordd. All. Zeitung“ javlja, pročl će još neko vrijeme, dok počinu novi pregovori s Rusima. Državni tajnik će s toga ovo vrijeme iskoristiti, da uskoro kao njemački opunomoćnik vodi pregovore o zaključenju mira s Rumunjskom.

Rusi spremni da potpišu mir bez obzira na uslove.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.) Budimpešta, 22. februara.

Jednom evdašnjem listu javljaju iz Berna: Kako javlja Havasova agencija iz Petrograda, ruska je vlada sada voljna da potpiše ugovor o miru bez obzira na uslove, samo da bi joj ostale slobodne ruke radi ostvarivanja njenih unutarnje-političkih ciljeva. Gradjanski elementi pak željno očekuju njemačko nastupanje, pošto se nadaju, da će time biti oboreni boljševici i da će biti kraj opštoj anarhiji.

Pred skorim odgovorom središnjih vlasti.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.) Budimpešta, 22. februara.

Kako javlja berlinski dopisnik „A z Est“-a, središnje će vlasti uskoro odgovoriti na rusku izjavu. Izgleda,

da ne će biti novih pregovora o miru, ni u Brest-Litovsku, ni na drugom mjestu. Središnje vlasti site su pregovora. One sastavljaju svoje zahtjeve, pa ostavljaju na volju ruskoj vladi, da primi ili da odbije ove zahtjeve. Ako ona te zahtjeve bude primila, izaslanici središnjih vlasti prosto će otputovati u Brest-Litovsk i potpisace ugovor o miru. Po svoj prilici izgleda da će Rusi iz vojničkih razloga biti prinudjeni da prime te uslove.

Neutralni sud o boljševičkoj ponudi.

Kb. Kristijanija, 22. februara.

Povodom brzojava, da je vlada boljševika pristala na njemačke mirovne uslove, piše „Aftonposten“: Hvalisavi boljševici, majstori u vještini vođenja rata protiv golorukih zemljaka, nijesu mislili na to, da obnove boj sa njemačkim četama. Očigledno je bjegstvo jedini spas za crvenu gardu, kad se neprijatelj približi.

Sporazum o povraćanju gradjanskih pripadnika.

Kb. Berlin, 22. februara.

Prije odlaska njemačkih članova petrogradske komisije potpisali su ovi sa ruskim zastupnicima, a uz rezervu, da će to odobriti njihove vlade, sporazum o povraćanju obostranih gradjanskih pripadnika, koji odgovara interesima, navedenim u neratifikovanom kopenhaskom protokolu. Od ostalih njemačkih gradjanskih osoba imaju da se povrata u domovinu u prvom redu žene, djevojke, muškarci ispod 16 i preko 45 godina, lica nesposobna za vojnu službu, lječnici i sveštenici. Njemačka vlada je odobrila taj sporazum. Pristanak ruske vlade još se očekuje.

Potpun prekid odnosa između sporazumnih sila i Rusije

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.) Zeneva, 22. februara.

U Parizu je izazvala veliko zaprepašćenje vijest o potpunoj kapitulaciji velikoruske vlade. Nije se sumnjalo, da će boljševici svojim otporom primorati njemačku vladu i vojnu upravu, da preduzmu mjere vojničkog karaktera protiv Rusije u velikom stilu, zbog čega moraju u Rusiji slati veća odjeljenja.

Namjerava se sada prekid svih odnosa sa Rusijom. Clémenceau je spreman da opozove francuskog poslanika iz Petrograda. Nekoliko socijalističkih poslanika bili su kod Clémenceaua, da ga ako je moguće odvrate od ove na-

mjere. Clémenceau je socijaliste odubio. Albert Thomas je dobio nalog, da u Londonu stupi u vezu sa engleskom vladom, kako bi se pripremila načelno zauzimanje stanovništva prema boljševicima.

Pregovori s Rumunjskom

Njemačka štampa o pregovorima. Kb. Berlin, 22. februara.

Povodom pregovora sa Rumunjskom piše „Kreuzzeitung“: Što se tiče vođenja pregovora sa Rumunjskom, s naše je strane odlučeno zbog stečenih iskustava sa Trockim u Brest-Litovsku, da se ne dopusti ponavljanje dvostruke igre, kakvu su ruski pregovarači tjerali sa zastupnicima središnjih vlasti. Naša će vlada taman toliko vremena dozvoliti za pregovore, koliko je to prema stvarnim teškoćama neophodno potrebno. Ne smije biti sumnje o tome da je Njemačka spremna provesti zahtjeve, koje može opravdano staviti. Ako se razidju pregovori krivicom Rumunja, oni će snositi posljedice. Ako se putem pregovora ne može doći do mira, mi smo svakog trenutka spremni na ponovni udarac. To neka Rumunji zapamte, kaže list. Pošto ima tako bezizlazan položaj, Rumunjska će valjda biti dovoljno uvjladana, da svoja očekivanja suviše ne povisi.

Prpremanje francuske javnosti na separatni mir Rumunjske sa središnjim vlastima.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“.) Zeneva, 22. februara.

Havasova agencija dobila je ovaj službeni brzojav iz J. a. s. a: Nastupanje njemačkih četa u Rusiji, koje tamo ne nailaze skoro ni na kakav otpor, izaziva veliku zabrinutost u ovašojim vladnim krugovima, pošto središnje vlasti na taj način mogu potpuno izoštriti rumunjsku vojsku. Uz to besmislene prijetnje rumunjske revolucionarne organizacije u Odesi, kojoj je na čelu Rakovski još daje maha mišljenju rumunjskih krugova, da nema spasa iz ovog strážnog položaja. Pod takvim okolnostima ne može da ne isprije diplomatski rad središnjih vlasti, koji ide na to, da Rumunjsku natjera na zaključenje zasebnog mira, uzavev u slučaju, kada bi postavljeni uslovi bili sramni za Rumunjsku.

Mir sa Ukrajinom

Izmjena robe. Kb. Berlin, 22. februara.

Glavni odbor parlamenta raspravljao je o ekonomskim pitanjima, koja su u vezi sa ukrajinskim mirovnim ugovorom. Tom prilikom je izjavio zastupnik odjeljena za spoljne poslove, da se izmjena robe sa Ukrajinom ima vršiti putem centralnih odredišta. Način, količina i cijena robe za izmjenu imaju odrediti mješovite komisije.

PODLISTAK

Iz života kneza Miloša

Način kako je putovao. Vredno je znati kako je knez Miloš putovao po Srbiji. Ono, što ćemo o tome saopštiti priča o čoveku, koji je često bio u pratnji kneževoj, — pok. Jovan Gavrilović, savetnik u miru. Knez Miloš je obično putovao na konju, samo su jedna skoro obična kola išla za njim, u koja bi on sedao tek kad pada kiša. Njegovi su pratioci jahali na konjima. S knezom su, osim njegovih dojavnika, išli još i njegovi sekretari ili pisari. Imali su uza se na naročito konju smeštenu svoju kancelariju: delovodni protokol, hartiju, pečat, mastilo, pera i t. l. Jedan ih dva tatarina išli su uvek pred knezom. Na putu, kad bi palo na pamet da kome što piše, knez bi, jašući, flouzao k sebi sekretara ili pisara i zapovedio mu da to i to tome i tome napiše. Sekretar bi ustavio konja koji kancelariju nosi, izvadio hartiju i pisarici pribor, pa napisao na ledjima kog sagnutoga momka, potpisao, zapečatio i predao tatarinu da pismo odnese kome treba. Ako li je pismo knezu doneo kakav drugi pismonoša, onda se njemu predavao i odgovor na pismo koje je doneo. Kako se na konjima putovalo, to se

nije moglo ići vrlo brzo, jer je knez konje naročito čuvao; a niz najmanje brdo moralo se odjahati i ići pošice a konje voditi za sobom.

Polazeći iz Kragujevca knez Miloš nije razio, nego je oko 7—8 sati u jutro polazio na put. Idući iz Kragujevca prema Požarevcu knez bi obično ručavao u Bačini, gde je imao i svoj „konak“; posle ručka, pošto bi se konji dobro odmorili, otišao bi u Svilajnac na konak, obično u Resarčevu kuću; drugi dan se ručalo u kome selu između Svilajнца i Požarevca, pa se stizalo porano u Požarevac na konak.

U Požarevcu je knez Miloš imao konak za sebe a kneginja Ljubica s dečom za sebe. Mlađi knezovi Milan i Mihajlo imali su jedan mali konakčić za sebe, u kome su noćivali, učili, išli u školu, koja je bila u blizini. Do konaka mlađih knezova je bila zgrada za kancelariju i stanovanje pisarskog osoblja.

Svi činovnici, koji su se u Kragujevcu hranili u kneževu konaku, imali su i u Požarevcu u konaku hranu i stan. Kneginja se lično brinula za kancelarijsko osoblje. Po njenoj zapovesti podrumčija je morao davati pisarima kad god su zatražila vina, barmeta i drugo piće; samo skupoceno piće, kao što je šampanjsko, tokajsko i t. l. nije im smeo davati.

Tako nameštena kneževa kancelarija u Požarevcu radila je svoje poslove. Tu su se pisala pisma: velikom veziru u Carigrad; knezu Meterniku u Beč; grofu Neselrođu u Petrograd; austrijskim po-

se i Aronu Despiniću u Korin zbog trgovačkih poslova. I drugi ekonomni i privatni poslova otpremali su se iz te kancelarije, a sve se to trpalo u jedan delovodni protokol, tako da se često pod jednim brojem nalazio izvještaj o svinjama koje su uhvatile šap, a odmah pod drugim dolazi pismo velikom veziru o kom važnom državnom poslu.

Pred zgradom kancelarije bili su olozi, u kojima su se hranile svinje, koje su prođavane trgovcima iz Magjarske.

Navešćemo ovde i jednu karakterističku kneginje Ljubice.

Ona je u svojoj kući radila skoro sve poslove, koje su svršavale i druge domaćice. Jednom je kuvala pekmez od šljivu u konačkom dvorištu. Ona je svojom rukom mešala lopoticom pekmez u kotlu da ne bi zagoreo. U tome je nju odmenjivala samo njena kći Perka, koja je bila udata za Todora Pajevića, a koja se u to vreme bavila u Požarevcu. Jovan Gavrilović, prolazeći kroz dvorište konaka, upita kneginju, zašto ona s kćerkom meša pekmez, kad ima besposlenih vojnika, koji ne strážare, pa bi oni mogli to činiti. Na to mu kneginja odgovori: „Ovo je moj posao koji treba i da svršim; vojinci imaju svoj posao, koji moraju samo oni vršiti. Pekmez mogu oni mešati i kod svoje kuće“.

2. Badnje veče u Požarevcu. Blagodarci opet pričanju jednog očevidca ostao je zabeležen opis večere na badnji dan 1833. godine u Požarevcu. Kao što je već običaj u svakoj srp-

skoj kući, na badnji dan se ne ruča nego samo večera, zato je tog dana u kneževom konaku večera bila gotova u 5 sati posle podne (taj je konak porušen 1844., jer je bio padu sklon).

Što je bio podugatak, bilo je postavljeno za 12 lica. Na stolu je bio kolač, a voštana sveća je gorela usadjana u kolač. Ispod čaršava i po patosu je bila prostrta slama.

Knez Miloš je sedeo u proćetju, iza njega su stajala dva momka i jedna devojka koji su ga služili. Knez je imao na glavi mali crven fes, kratku gornju aljnu od žutog sukna, s dugmetima pozlaćenim i iskićenim biserom. Pantalone su mu bile otvoreno plave sa zlatnim širitima sa strane.

Do njega su sedela dva njegova sina, Milan i Mihajlo, jedan s desne a drugi s leve strane oca. Do mlađih knezova porađali su se činovnici po starešinstvu.

Dole u zastavi, sproću kneza sedela je kneginja Ljubica, tako je ona imala poslednje mesto za stolom. Jovan Gavrilović je sedeo s leve strane do kneginje. Jela su momci donosili na sto na više mesta. Svaki je uzimao jelo iz činije. Knez prvi, a kneginja poslednja.

Za večerom je Aleksa Simić pričao, kako je Gavrilović čitao u nekim njemačkim novinama da je neka devojka mesečarka, u jednom gradu u Saksoniji, kad je bio pun mesec, ustala iz postelje, otišla na tavan kuće, i s tavana na krov. Noćna je stražari spazili, i posle se skupi i više sveta; svi su je gledali kako ide po krovu visoke kuće, i bojali su se da se ne stopošta dole; ali ona, onako isto

kako se popela, sidje na tavan a s tavana u sobu i spusti se u postelju.

— Možda je bilo tako nešto, pa novinar nakratio da zabavi svoje čitaoce, — rećio sam Gavrilović.

— Veruj da novinar nije lagao, dodao knez Miloš. Kad sam ja bio čobanin na Zlatiboru, moj je jedan drugar bio mesečnjak. On se digne noću, otera svoje ovce na pašu, i posle ih opet sve dočera. Kad u jutru mi, drugi njegovi upitamo za to, on je odgovorio, da ništa ne zna.

Knez Miloš je tom prilikom još ispričao, kako je on kao dečko bio pokušao kod nekog Turčina, zapovednika u šanku Čupriji. Taj se Turčin okuži i Miloš mu je, onako okuženom, zavijao guke i gledao ga. „Onda, rekao je knez, nisam ni znao, da je kuga prilepčiva bolest“.

Kneginja Ljubica je malo vremena, pre 1833. godine počela sedeti s knezom zajedno da ruča i večera, nego ga je ona dvorila dok ha ručao i večerao.

3. U bitci kod Požarevca.

Kad je buknuo u Sumadiji ustanak 1815. godine, onda je Tahir paša, starešina požarevački, domamio neke nahijske knezove i naredio da se streljaju u sred grada. To je paša učinio da bi se narod zastrašio. Osim toga je hacio u tamiču mnoge ugledne ljude iz okruća.

Posle sukoba na Vincima, posle poraza na Ranovcu, Turci se ukopaju i utvrde kod Požarevca, da bi se odupri i velikoj srpskoj sili.

Prispo i knez Miloš kod Požarevca. Tri dana se prevozila vojska preko Mora-

*) Ostavljen pravopis pišečev.

Dogadjaji u Rusiji

Rusi o protestu sporazumnih sila zbog poništavanja ruskih državnih dugova. Kb. Stockholm, 2. februara. Wolffov ured javlja: Kao što je već javljeno, uložili su predstavnici sa Rusijom savezničkih i neutralnih država čestit protest protiv poništavanja ruskih državnih dugova. Ovaj je protest izazvao svojom sadržinom i tonom ogorčenje kod ruskog stanovništva. Rуска vlada izjavljuje, da joj je protest potpuno ravnodušan. Druge su mjere potrebne, da bi se jedan već objavljeni dekret učinio nevažećim. Čak i zahtjev sila, da se njihovim podanikima naknadi šteta, nastala ovim poništavanjem, ne plaši vladu, baš kao ni prijetnje.

Sudbina Grčke

Prosvjed švajcarskih Grka protiv primoravanja Grčke, da učestvuje u ratu. Kb. Bern, 22. februara. „Union hellenique“ u Švajcarskoj izdala je proglas švajcarskom narodu i svima neutralcima, a protiv toga, što je Grčka primorana da sučeljuje u ratu, što znači samo žrtvovanje još jednog malog naroda. Onima, što samo pomoću inostranstva momentano imaju Grčku u rukama, poriče ona svako pravo, da govore u ime grčkog naroda, da upravljaju njegovom sudbinom i da ga primoravaju, da ide u rat.

Podmornički rat NOVA POTAPLJANJA.

Kb. Berlin, 22. februara. Wolffov ured javlja: Neumornoj djelatnosti naših podmornica palo je žrtvom u blizini engleske obale 5 brodova i 2 jedrenjaka. Načelnik admiralskog stožera mornarice,

Najnovije brz. vijesti

Dr. Kühnmann u Beču. Kb. Beč, 22. februara. Državni tajnik dr. pl. Kühnmann stigao je danas u Beč u pratnji legacionog tajnika, pl. Höscha. Primio ih je njemački poslanik, pl. Wedel. Radoslavov kod kralja Ferdinanda. Kb. Sofija, 22. februara. Danas je kralj primio u audijenciju ministra predsjednika Radoslavova, koji mu je referisao o političkoj situaciji.

Habsburgovci i srpsko pitanje

Raspad ogromne moskovske carevine i čitav niz republika znači to isto što i kraj panslavizma, a zaključenje mira središnjih vlasti sa Ukrajinom svakako je srpski narod dovelo do zrelog saznanja, da se sad njegova dalja sudbina nalazi u domu Habsburgovaca. S tom mišlju oni će se morati izmiriti i svoju budućnost s punim povjerenjem predati u ruke pobjedioaca, koji je u stogodišnjim borbama srpski narod u nekoliko prilika oslobodjivao ispod jarma strane vladavine i s kojim su do onog nesretnog preokreta u svojoj unutarnjoj i spoljnoj politici, koja je dala neposredni povod izbijanju svjetskog rata, stajali u potpuno povjerljivim i dobrim odnosima. Poznati austrijski politički pisac Leopold Mandl došao je prema tome

sa svim u zgotan čas sa svojom knjigom „Habsburgovci i srpsko pitanje“ (Moritz Perles, Beč), jer on u njoj kratkim i objektivnim razlaganjem predočava Srbima njihovu prošlost, govori stvarnim načinom, oslanjajući se na iscrpno proučavanje akata, o političkim događajima prije svjetskog rata i na završetku se bavi riješenjem jugoslavenskog pitanja, koje je u toliko važnije, što se najveća tragedija starog kontinenta bliži svome kraju. I Mandl zastupa mišljenje, „da se između srpske državne ideje — sjedinjenje svih južnih Slovena oko Srbije, kao kristalizacijonog središta — i državne ideje habsburške carevine — sjedinjenje naroda i plemena, koji su za pridruženje sposobni, radi zaštite njihove uže individualnosti, pod prilikama kulturne vladavine — ne može naći kompromis, nikakav trajni modus vivendi“. Iz toga on izvodi logičan zaključak: „Sjedinjenje južnih Slovena u zajednički kulturni napredak kao rezultat skoro četirstotiniotog, sudbonosnog, trudnog rada na oblagorodjavanju, pod domom Habsburga.“

Na vrlo zanimljiv način Mandl prije svega opisuje, kako se srpski narod survao u jednu politiku, koja ga je najzad dovela do njegovog sloma. Pretjerana zategnutost narodnih osjećaja pod moralno pokvarenom i propalom vladavinom bila je potsticajna snaga za velikosrpski pokret, koji je postao iz pogrešnog gledišta istorijskog razvitka u jugoistočnoj Evropi. Za vrijeme turskih ratova je habsburška monarhija bila skrovište i pouzdanje srpstva, koje je od nje očekivalo konačno oslobođenje i osiguranje njegovog privrednog i kulturnog rada, ali i pored svih pobjeda carsko oružje nije bilo u stanju, da taj cilj postigne. Reichenbachskom konvencijom (1791) car Leopold II. je morao da se odrekne ponovo „granica princa Evgenija“, koje su bile važne za državni položaj monarhije. Ratom iznurenoj, od Rusije pri zaključenju mira napuštenoj Austriji diktovale je Pruska, Engleska i Holandija jedan bijedni mir. Austrija je bila obvezana da raspusti srpske dobrovoljce, a carske pukove, koji su bili pobjedonosni i duboko se u Srbiji nalazili, da povuče iz osvojene zemlje.“

Od tada upravo počinje preokret u Srbiji. Stanovništvo Srbije je bilo obuzeto očajanjem. Ono je počelo da potcijenjuje snagu monarhije. Srbi, koji su ponovo dopali omrznutog turskog jarma, nisu pitali o uzrocima, zašto je monarhija i po treći put u toku od sto godina iznevjerila narod i zemlju, koja je cara u Beču pozdravljala oduševljeno kao oslobodioca i pod čijom je zastavom svojom krv provalila. Srbi su se osjećali gadno iznevjereni. Zar su se za to zakleli caru na vjernost? Šta su znali u ono doba prosti seljaci u Šumadiji o spletkama velike međunarodne politike? Tako su Srbi sebi uobrazilili, da je Austrija suviše slaba da ih oslobodi, oni su mislili, da će se moći svojom vlastitom snagom osloboditi i tako je počela velikosrpska ideja još tada da klija, a jednovremeno se, što je vrlo važno, počeo da opaža i ruski utjecaj.

Pisac razlaže, kako se suprotnost između Srbije i Austro-Ugarske sve više zaoštravala, ali jednovremeno dokazuje, da su tu zaoštrenost u glavnome stvarali oni elementi, koji su kasnije s „kulturnom ligom“ i „Narodnom Odbranom“ stvorili ona tajna društva, koja su počimla dug niz političkih ubistava, dok atentat protiv nadvojvode Franje Ferdinanda i njegove supruge nije prevršilo granicu dugog strpljenja

Austro-Ugarske. „Jedna asasinška država, kao u doba krstaških vojni“, velli s pravom Mandl, „postala je u sred Evrope, koja je političkim ubistvima htjela da postigne državni cilj, pa se pri tome, sa svim kao u srednjem vijeku, služila nesretnim, zanesenim sljedbenicima, koji su po datoj zapovijesti slijepo se lačali svoga smrtonosnog oružja i nalazili se ondje gdje im je uprava velikosrpske propagande naredjivala. Pisac se iscrpno bavi s tim žalosnim odjeljkom, čije je temeljno razlaganje u toliko potrebije, što se iz njega može saznati upravo bezumna zaslijepljenost, kojom je srpski narod bio obuzet. On nas podsjeća na to, da su najamnici „Kulturne lige“ i „Narodne odbrane“ proširili svoju zločinačku djelatnost i u oblast naše monarhije, i da je još 1910. postojao plan da se ubije pok. car Franjo Josip, a zatim je ne rasvijetljeni događaj god. 1911. sa beogradskim puškarom Gjorgijem Bichelom, ječnim njemačkim otpadnikom, doveo do zaključka, da su srpski zavjerenici još tada radili o životu nadvojvode Franje Ferdinanda. Pri tome je u svakom takvom događaju bio upleten jedan od sinova kralja Petra. Poslije toga je došao zločin hrvatskog djaka Luke Jukića, koji je pucao u Zagrebu na kraljevskog komesara Čuvaja, promašio istina, ali je za to ubio bankskog vijećnika Hrvojića. Nekoliko nedjelja prije toga je Jukić bio u Beogradu, gdje ga je prijestolonasljednik primio u privatnoj audijenciji. „Javni život omladine od Kotora do Ljubljane ličio je kao olujom uzburkano more. Djela Žerafića i Jukića slavila je beogradska štampa; izgredi djaka i učitelja, koji nisu pripadali „Kulturnoj ligi“ u Beogradu, bili su od tada na dnevnom redu.“

Iscrpna ali i vrlo potrebna posmatranja čini Mandl i o moralnom podivljanju u Srbiji, bez kojeg se zločinačka politika srpskih viših slojeva ne bi mogla ni zamisliti. „Najkobniji utjecaj vrsio je radikalizam na vjerski pogled na svijet narodne mase u Srbiji. Srbini njegova crkva nije vjerska, nego politička institucija. Srpski seljak ne odaje poštovanje svome svešteniku, nego bi se moglo reći protivno. Od svoje djece, koja posjećuju osnovnu školu, seljak čuje, da je sve ono, čemu biblija uči pogriješno. S gubitkom vjere, sve više gubio i moral u narodnoj masi. Poručeno ubijstvo postalo je, bez ikakvog zavora, stranačko oružje u seoskom i gradskom životu i opšte upotrebljeno sredstvo za postizavanje političkih ciljeva i učvršćivanja vlasti. Od godine 1884. do 1895. same su pristalice radikalne stranke izvršile 368 političkih ubistava. Srbija je bila u zločinstvu najbogatija zemlja na svijetu. Upravnik grada Beograda dr. Dušan Alimpić sam je to utvrdio jednim zvaničnim radom „Kriminalitet u Srbiji“, u Beogradu 1911.“

Najkobnija ličnost Srbije bio je njen prvi državnik, regent Jovan Ristić, „tip onih u Srbiji mnogobrojnih političara, koji uništavanje Austro-Ugarske nisu, samo označavali kao državnu cilj Srbije, nego za tim i bezobzirno težili“. U svojim memoarima, polemičnim raspravama i člancima svoga ličnog organa „Istoka“, on je sa svim otvoreno izjavio: „Srpski narod mora doći do saznanja, da mu je Austro-Ugarska u političkom i ekonomnom pogledu neprijatelj i da je poboljšanje njegovih ekonomskih i društvenih prilika moguće samo tada, ako se istisnu austro-ugarski interesi iz Srbije i

sa Balkana“. Težeći za tim, Ristić, je još na berlinskom kongresu, pomoću Engleske, znao da a priori osujetiti svaku mogućnost carinskog sporazuma sa Austro-Ugarskom. Ovdje je vrlo važno navesti davno poznatu dvočlone engleske politike, koja je strahovite prilike u Srbiji, naročito za vrijeme vladavine posljednjeg Obrenovića, upotrijebila da se u engleskoj štampi pristupi pretresu o podijeli te države, o čemu je prvo počeo da govori „Standard“, dokle je „Morning Chronicle“ 1895. god. pisao između ostalog: „This country needs a man like Kallay“. (Ta zemlja treba čovjeka kao što je Kallay). Prilikom svog posljednjeg bavljenja u Austriji kralj Eduard je rekao: „Austro-Ugarska mora izvaditi srpski trn iz njene noge, da bi opet postigla slobodu kretanja“. Tog istog mišljenja izgleda da je bio za vrijeme aneksione krize tadašnji engleski poslanik u Beču, Catright, koji je suprotno politici Sir Edward Greya, koji je potpomogao težnje Srba, rekao glavnom uredniku bečkog „Fremdenblatt“-a: „Sivorite rat i udarajte brzilo jako, da bi stvar imala svoj kraj, prije no što vam drugi ne zadrže ruku. Nestanak Srbije bila bi sreća za Evropu“. Kad mu je srpski poslanik Gjorgije Simić povodom takvog njegovog držanja iskazao svoje čudjenje, odgovorio je: „Male države nemaju prava za opstanak i ne bi trebale da čine teškoće u politici velikim državama“. Danas je opšte poznata omiljena fraza, s kojom se sporazumne sile u svome otimačkom ratu još uvijek hoće da prikazuju kao uzorite: „zaštita malih naroda!“

Pa kako bi trebalo da se riješi jugoslovensko pitanje? Pisac je, razumljivo, mogao da se pozabavi s tim pitanjem samo čisto akademski i u većem nacrtu, ali mu se mora odobriti, kad zahtjeva, da se u evropskom interesu izvrši takva reorganizacija sistema balkanskih država, kojom bi se osigurao dug mir, miran i kulturni razvitak naroda i zemalja, koje su stoljećima mnogo i teško propatile. Ponovno uspostavljanje Srbije nalazi on da ne odgovara evropskim interesima, jer bi u svome starom položaju Srbija bila opet opasna za mir. Ali i sa gledišta interesa rase i narodnosnih interesa ne može se poželiti ponovno uspostavljanje Srbije. U ostalom Srbija i prije svjetskog rata nije imala prava za opstanak, jer je njen sobom postavljeni zadatak prognanja Turaka iz srpskih i bugarskih zemalja bio okončan. Od tog trenutka je ona bila preprijetka jugoslovenima na putu za političko jedinstvo podjednakim kulturnim napretkom.

U posljednjem odjeljku pisac obraća još pažnju na otvorene suprotnosti u spoljnoj politici Srbije, koja je znala samo za razoravanje one Austro-Ugarske, koja je na Soči i na Jadranu branila zagroženu jugoslovensku rasu pomoću njene elite i mase jugoslovenstva. „Tako je Srbija došla u otvorenu suprotnost sa interesima vlastite rase, kojoj je nekad imala da zablagodari svoj postanak. Ona postade zločinački štetičnica vlastitoga naroda svojom politikom, koja se izmetala u antinacionalnu“. — Mandl ubjedljivo dokazuje, da su i sami jugoslovenski interesi protivni uspostavljanju Srbije, ako bi time državnička suprotnost oživila novim životom.

Josef Cerny,

Grad i okolica

Dnevni kalendar. Danas je subota 23. februara, po starom 10. februara — Nimitalji: Romani; pravoslavni: Muč. Haralampije. Casnička i činovnička kasina otvorena je počam od 15 februara do 11 sati u noći. C i k vojnički dom: Citanica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvorena od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.

Beogradski orfeum u zimskom pozorištu, prije Boulevard: Početak predstave u 7:30 sati uveče. Kinematografi: Vojni kino u Kralju Milana ulici 56 (Koloseum): U 6 sati poslije podne predstava za vojnike, a u 8 sati uveče predstava za casnike. — C i k. gradjanski kino na Lezajizama br. 27 (Paris): U 5 sati poslije podne i u 7 sati uveče predstave za gradjanstvo.

Noćna služba u ljekarnama: U sedmicu od 17. do uključivo 23. februara obavljaje noćnu službu u Beogradu ove ljekarne (apoteke): Selaković, Kneza Mihajla ul. 45; Viktorović, Terazijske 28; Prendić, Kralja Aleksandra ul. 64; Stojić, Sarajevska ul. 70.

Parobrodarski saobraćaj. U Beogradu: Red plovide, koji važi od 28. januara do opoziva: Polazak iz Zemuna za Beograd u 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30, 11:30 pr. podne i 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30 poslije podne. — Polazak iz Beograda za Zemun: 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne, te 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 sati poslije podne. — Iz Beograda u Pancsovo. Red plovide, koji važi od 20. januara do daljne naredbe; iz Zemuna za Pancsovo svakog dana u 6 sati jutro i u 12 sati u podne. — Iz Pancsove za Zemun: dnevno u 8:30 sati prije podne i 3 sata poslije podne. Brod koji saobraća između Zemuna i Pancsove i obratno ne staje u Beogradu. — Iz Beograda za Sapca i Sapca, Polazak iz Beograda za Sapca svake srijede i subote u 7:30 sati u jutro. Polazak iz Sapca za Beograd svakog četvrtka i u nedjeljom u 7 s. u jutro.

Vojno parno toplo kupatilo u Car Dušanovoj ulici. — I. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — b) Za gradjanstvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — 2. Parno kupatilo za casnike i njima ravnane činovnike otvoreno je u tokom srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a nedjeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12 1/2 sati u podne. — 3. Parni gradjane muškog i polia otvoreno je parno kupatilo ponedjeljom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Casnicima i njima ravnim činovnicima stoje na volju da se služe parnim kupatilom i u dane odredjene za gradjanstvo (ponedjeljom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12 1/2 sati, a nedjeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Posjet bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Brunn“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U g. i k. gradjanskoj bolnici: u utork, četvrtak i nedjelju od 1—3 poslije podne. Kužna bolnica: Posjeta nije dozvoljena. Obavještenja o bolesnicima dnevno od 11 do 12 sati prije podne na ulazu u baštu bolničke zgrade sa strane Vidinske ulice.

Rimokatolička služba Božija.

U nedjelju 24. februara: — I. U Konaku: U 8 sati u jutro služba za vojništvo (ma. jurska propovjed i sv. misa). U 10 sati talijanska propovjed i sv. misa za talijanske zarobljenike. II. U župskoj crkvi: U 8 sati u jutro sv. misa za školsku djecu. U 10 sati prije podne srpsko-hrvatska propovjed i pjevana sv. misa. U 3 s. ta poslije podne večernja. U radne dane p. va sv. misa počima u pol 7, a druga u pol 8 sati u jutro. U korizmi obdržava se svakoga petka u 5 sati poslije podne križni put. Mojsijevsko bogoslužje. Kao uvod za Purim-praznik biće u ponedjeljak, 25. februara, 5 sati poslije

ve a Turci, zbog velikih kiša, nisu to ni opazili. Tek se četvrti dan prošepša vreme i vojska se srpska pojavila na ravni kod Požarevca.

Deli-paša, kao anadolski junak, čim lo vide, skoči na heta i izleti s vojskom, jurno na Srbe i suzbiše ih. U toj borbi je poginuo mladi Jovan Vukomanović, šurak kneza Miloša. Knez Miloš dojuri, zaustavi svoju vojsku i ohrabri je pa, zadenuv prstolj za pojas, isuče sablju i poleti protiv Deli-paši, govoreći: „Vala, Deli-baša, ti imaš kud i na drugu stranu, ja ja nemam kud ni kamo nego tuda, pa ili živ ili mrtav!“ — Za njim polete sve vojskovođe. U ogorčenoj borbi Turci budu suzbijeni i isterani iz Požarevca.

To je bilo u drugoj polovini meseca juna 1815. godina

Pabirci

CILINDEROVA PROPAST.

Cilindri su već poodavno počeli izlaziti iz mode. Još pre nekih godina, učile su i francuske novine, koje se bave modom i elegancijom, pa su se gotovo tužile što cilindri u Parisu postaje sve redji i sve neomiljenija kapa. Čak je i u „Temps“-u bilo pomena o ovoj nesrećnoj sudbini „produženja šupljeg prostora“, jer je ustupio stupce svoje žalbama fabrikantima i radnicima cilindera u fabrici i molbama da im se pomogne protivu sve većeg nazatka u njihovoj industriji. U razmaku vremena od samo jedne decenije — zalili su se ovi jadnici — francuska proizvodnja cilindera spala je od 20 milijuna na 6 1/2 milijuna. Zanimlje od ove branje naivno su zahtevali, da felitonisti i druga novi-

narska čarkala, koji su, kako misle zanatlije, svojim ismejavanjem cilindera učinili da cilindri izadju iz mode, prestanu najzad sa svojim raznim ružnim sarkazmima, pošto time škode francuskoj industriji, a ova treba da je na srcu svakom dobrom francuskom patrioti. Jer je cilindri morao da ustukne ispred okruglog, mekog filcanog šešira, koji se gradi u inostranstvu, i koji sve većma potiskuje lep francuski fabrikat — cilindri.

Ali ova kuknjava francuskih fabrikanta nije naišla na odziv ni kod felitonista i novinarskih čarkala, ni kod publike, koja je rado prigrlila bolju i praktičniju kapu, nego što je cilindri. Što se specijalno tiče Srbije, od nje industrija cilindera nije nikad imala velike koristi, jer je u celoj Srbiji bilo vrlo mal broj cilindera, koji su bili u opticaju, t. j. koji su kružili od jednog devera do drugog, od jednog kuma do drugog, i od jednog mladoženje do drugog, pa su već bili toliko izgužvani, da se nisu mogli ni peglati, već su se morali davati — na šišanje.

DOSETLJIV ČOVEK.

Retke su zemlje, za koje bi se moglo reći, da u njima ne juri sve na državna jaslja. Tako n. pr. u Italiji za pojedina mesta u položaju u državnoj službi ima stotine hiljada kandidata, pa kako je, dakle, konkurencija vrlo velika, pojedinci pronalaze najčudnovatije načine, samo da bi obratili na sebe pažnju i da bi izbili iz sedla svoje takmaca. Tako je jedan od ovakvih tipova hteo, da bi samo dobio službu pri železnicima, čak i jedan železnički voz da labaci la šina.

Preko noći naišao je voz na liniji Ferara—Koparo na jedno ogromno stablo, koje je ležalo na šinama. Ali je oprezni mašinovodja mogao još blagovremeno ukočiti voz, te sudar nije bio odveć silan. Tako je sprečeno ispadanje voza iz šina i možda smrt mnogih ljudi.

Atentator, nekakav Skarini, navodi u svoju odbranu da je hteo prouzrokovati nesreću, da bi pokazao, kako je nedovoljno čuvanje pruge, pa da tako dobije mesto za čuvara pruge, na koje već odavno uzalud moli.

KRAJ JEDNE LJUBAVI.

Ne volim ratnu vrevu i pucnjavu, a držim da to mišljenje nije samo moj specialitet. Uveren sam da to mišljenje dele i lepe čitateljke, u kojih je srce mnogo nežnije nego u Marsovih sinova. To mi i daje hrabrosti, da udarim u sasvim miroljubive žice, da ne kažem u žice „ženskog sveta“, pa da pozabavim i sebe i druge, koji imaju smelosti, da stupe pod moju zastavu. I ako smo usred krvave ratne sezone, ipak se i sada još jednako dešavaju čudnovate i romantične stvari, baš kao da smo usred mira i pokoja i kao da nam je sve potaman.

Tako n. pr. u Rouanu — moram početi sa kolevkom troubadura — živele je do prošle godine, sa svojim mužem naravno, neka vrlo lepa i vrlo mlada gospodja — sve mi se čini da se zvala Marija Rapijle, i ako, u ostalom, ime ne čini ništa. Ali se u julu prošle godine pojavi jedan lep, ali propali francuski plemić, Sen Rettje, i gospodja nije imala druga posla, nego se zaljubi u njega, koji je nekako umeo

da se izvuče od vojne obaveze, pa je došao u Rouau nekoj rodjaci svojoj, da provede nekoliko meseci.

Razume se, da su mladi plemić — koji takodje nije imao druga posla — nije mogao ostati hladan prema vatroj gospodji Rapijle. Nije dugo potrajalo pa među njima nastane tolika intinimnost, da je Sen Rettje stao nagovarati svoju „prijateljicu“, da se razvede od muža, oglasenog kao stalno nesposobnog za vojnu službu i podje s njim u Paris. Ona mu se prilično dugo opirala, ali vatrene molbe njegove i kamen bi omekšale, te najzad i ona pristane na to, napiše pismo svome mužu, u kome mu sve lepo i potanko kaže zbog čega ga ostavlja, pa sedne u voz i zajedno sa svojim draganom osvane jednog dana u Parisu.

Nesreća je bila samo što Sen Rettje nije imao ni toliko novaca, da izdržava sebe, a kamo li svoju dragu prijateljicu. I jednog dana — ah, crni dane! — on joj to i reče.

Pa dobro odgovori ona. — Ja ću da stupim kod kakve krojačice da radim.

Prijateljica jednog markiza od Sen Rettje ne sme da radi — gordo će na to on, pa je stade nagovarati, da založi svoj nakit. I ona ga poslušala. Za nakit je dobila 2000 franaka. Polovinu joj uze markiz.

Kad je i to potrošila, markiz joj napisie pismo, u kome joj je stavljao do znanja, da se zaljubio u jednu glumicu i da mu je ona postala dosadna, saveštujući je, kao „iskren prijatelj“ da se sad vrati mužu. Ali ona uradi drugo. Kupi vitrioli, pa pričeka lepop markiza u jednoj ulici i zasu ga njime.

Markiz je sad u bolnici, gde leži svoje lepo lice, a mlada gospodja Rapijle u zatvoru premišlja o pokvarenosti ljudskog srca! Tako to biva i u ratnoj sezoni! Miloje.

MALI PODLISTAK

Istorijski kalendar

Na današnji dan, 23. februara 1685. god. rodio se u Halli na Saali najveći kompozitor oratorija George Friedrich Händel. Händel je 1703. godine radio u Hamburgu, od 1707. do 1710. godine u Italiji, 1710. godine ode u Hannover, a odatle u Englesku, gdje je stalno ostao do kraja života. Od 1728. do 1734. godine bio je direktor „Royal academy of music“. 1837. godine bio je paralizovan; izlječivši se, komponovao je 1741. godine „Mesiju“; od daljih njegovih oratorija pominjemo „Samsona“ (1742. godine), „Judu Makavejca“ (1746. godine), „Jožu u“ (1747. god.) i dr. Umro je 14. aprila 1759. god. i svečano je sahranjen u westminsterskoj crkvi, gdje počivaju vječiti sanak najznamenitiji ljudi njegove nove domovine. Čelokupna mu je djela izdao po njemu nazvano „Händelovo društvo“ („Händel-Gesellschaft“) u Leipzigu, a po njemu i po čuvenom Ha v d n nazvato je i američko muzičko društvo „Händel and Haydn Society“, osnovano 1815. godine u Bostonu. — 23. februara 1842. godine rođen je u Berlinu filozof Eduard pl. Hartmann. Isprva je bio časnik, pa je 1865. god. penzionisan, i odao se filo-

počne u sinagogi mojstevsko-eskenskajski opštine, Kosmajski ulica br. 51, bogoslužje i čitanje megile. U utrak, 26. februara, kao na praznik Purima biće bogoslužje u jutro u 6 i pol sati.

Vojno ljekarsko veće.
Na poziv c. i k. vojne glavne gubernije države večeras 23. ov. mj. u 6 sati u hirurškom odjeljenju pričuvene bolnice „Brčko“ poznati bečka ratihi hirur dr. Aleksandar Fraenkel predavanje o ratnoj hirurgiji. To će predavanje u okviru vojno-ljekarskih predavačkih večeri bi i peti sjednica po redu pod predsjedništvom načelnika saniteta stožernog nad-ljekarnika dra. Kandantscha.

Dobrotvorne pučke predstave.
Danas je u velikoj dvorani „Kasine“, Terazije 25, prvo veće dobrotvornih predstava. Raspored je ovaj:
„CIGANIN“

Pozorišna igra u 3 čina, s pjevanjem i igranjem. Napisao Ed. Szligigeti. Posrbio Justin Milan Simić. Za srpsku pozornicu uredio A. Hadžić.

Lica:
Gradić spahija, g. Raja Pavlović;
Oliša Kratkic, bogat težak, g. Rista Spiridonović;
Gjorgje, njegov sinovac, g. N. Gošić;
Maksa, težak, g. Drag. Jovanović;
Rakila, njegova žena, gđja Z. Stokić;
Evica, njena kći iz prvoga braka, gđja Lepa Stojanović;
Živko, Ciganin, Čiča-Iljija;
Petko, njegov sin, g. Ivan Dinulović;
Ružica, Živkova kći, gđja Toda Arsenijević;
Nevta, spahinski pandur, g. Gj. Belkić;
Sara, gđja Josić;
Anka, gđja Todorović;
Pela, gđja Jović;
Kum, g. Petrović;
Djever

Seljani, Seljanke, Svatovi. Puč. Zbiva se god. 1840, u Gradićevu spahiluku.
Režijer djela ima Čiča-Iljija (Stanojević). Pjevanje prati i izmedju činova svira c. i k. garnizonska muzika. (Kapelnik Piro).

— Početak u 8 sati uveče. —
Čist prihod namijenjen je domaćoj i ratnoj sirotinji. — Preplate se primaju s blagodarnošću.

Za sjećanje na svoga supruga — za beogradsku sirotinju.

Gospođa Evgenija Nikole Kiki iz Beograda, položila je sirotinjskom odjeljenju opštine grada Beograda svotu od 500.— kruna za uspomenu na svoga pok. supruga Nikolu, radi pomaganja beogradske sirotinje.

„Avale“.
Uredništvo „Avale“, polumjesečnog priloga naučnog lista „Beograder Nachrichten“ javlja:

Pošto se među časnicima i drugim pripadnicima c. i k. posada nalaze mnogobrojni amaterski fotografi, to uredništvo „Avale“ raspisuje fotografske nagrade za ove dvije teme: 1. Srpski predjeli. 2. Srpski seljački tipovi. Radovi tih tema moraju biti izvedeni u formatu od najmanje 9 x 9 s ostrim kontrastnim efektom u tonu i u zavoju, snabijevani primjeklom: Fotografski nagradni raspis uredništva „Avale“, u rukama uredništva najdalje do 15. aprila ov. god. Za najbolje radove podesne za reprodukciju, od eđjuje uredništvo dvanaest nagrada, a to: jednu prvu nagradu od sto kruna, dvije druge nagrade od po pedeset kruna, četiri treće nagrade od po trideset i pet kruna i pet utješnih nagrada od po deset kruna. Imena nagradjenih objaviće se u 9. broju „Avale“ 5. maja u „Beogradskim Novinama“ istoga dana. Uredništvo zadržava sebi pravo, kojim će redom objaviti na-

zoiškim studijama. Najglavnija su mu bila djela: „Philosophie des Unbewusstens“, „Aesthetik“, „Geschichte der Metaphysik“. U svojim filozofskim djelima Hartmann je pesimista i pristalica Schellingov. Osim toga je pisao i drame pod pseudonimom Karl Robert. Umro je 1906. god. — 23. februara 1855. godine umro je u Göttingenu ugledni fizičar i astronom Karl Friedrich Gauß. Rodjen je 30. aprila 1777. godine u Braunschweigu. Bio je profesor univerziteta i upravnik opservatorije u Göttingenu. Stekao je velikih naučnih zasluga svojim ispitivanjima o kretanju nebeskih tijela, o magnetu zemlje kao i na polju više aritmetike. Izmislio je heliotrop i drugo. Skupljena su mu djela izdata 1863. do 1871. god., a njegova prepiska sa A. pl. Humboldtom 1877. godine.

Književni prijedlog
Književni natječaj „Zabavne Biblioteke“.

Uoči stote knjige svojih izdanja odlučili su izdavači prevodne „Zabavne Biblioteke“ da prošire područje svoga rada i na unapređivanje hrvatske izvorne beletristike. U to ime raspisuju nagradu od 5000 (pet hiljada) kruna za najbolji roman iz hrvatskog narodnog života. Djelo ima obsežasti najmanje 14 stampanih araka, a može obradivati svaku grad u društvenog i političkog na-

grajne radove. Isto tako zadržava u redništvo sebi pravo, da upotrebli i ne-nagrađjene poslane mu radove. Fotografski snimci ne treba da predstavljaju samo tipične slike seljaka i seljanaka, porodi- ca u radničkom i svečanom ruhu, dvorišta, salaša i radova, kao i sporednih zgrada, koje služe pojednim poljoprivred- nim svrhama, (ambarova, pušara itd.), već i zahtjevnih privrednih poslova itd. Polje rada amaterskih fotografa, koji naročito treba da paze na ostrinu slika i na sjedane efekte, vrlo je veliko i slab- o njegovano. Razumij se, da slike mora- ju biti prapraćene kratkim opisom i da se nazivi snimljenih objekata, rado- va itd. imaju donijeti i u srpsko-hrvat- skom jeziku.

Preporučene pošiljke, koje se nijesu mogle dostaviti.

Kod c. i k. direkcije etapne pošte i brzajava u Beogradu nalaze se niže označene vraćene preporučene pošiljke, na kojima je označeno da se aijesu mogle dostaviti, i za koje se ne zna, ko ih je predao: iz Kruševca br. 28 od 6. septembra 1917. na N. Milovanovića, Beograd; iz Kruševca br. 102 od 17. oktobra 1917. na Radoslava Vasića, Beograd; iz Palanke (Smeder.) br. 33 od 2 oktobra 1917. na Savu Vučkovića, Banjaluka; iz Arangjelovca br. 358 od 25. oktobra 1917. na Jozsity Szevan, Koresmaros-Tunderes; iz Arangjelovca br. 359 od 25 oktobra 1917. na Pozsareva Lena, Ozvegg-Moszory; za- tim iz Beograda ova preporučena pisma: br. 757 od ? na Darinku M. Kostića, Jagodina; br. 580 od ? na Angje- linu Marković, Vel. Gradište; br. 331 od ? na Jovanovića Miloja, Boldogas- szony; br. 586 od ? na Milosavljević Olgu, Soko-Banja; br. 678 od 7. decem- bra 1917 na Segen Henri, Kraljevo; br. 16 od 27. oktobra od ? na Jo- sef Fox, Kruševac; br. 424 od 6. no- mebra 1917. na Richard Benda, Neutits- chein; br. 423 od 25. novembra 1917. na Richard Benda, Neutitschein; br. 425 od 26. novembra 1917. na Richard Benda, Neutitschein; br. 164 od 8. fe- bruara ? na Adele Bachmayer, Ujvi- děk. Ovim se pozivaju nepoznati pošil- jaoce, da navedene pošiljke pogidnu u roku godine dana, od dana, kad izi- dje ova bilješka, odnosno da prijave svoje pravo u kom poštanskom uredu.

Otvaranje biblioteke za pozajmicu.

U ponedjeljak 25. februara 1918. ot- vara se biblioteka fonda udovica i siro- čadi za pozajmicu knjiga. Izbor knjiga je vrlo bogat i odgovaraće junačno svi- ma zahtjevima. U koliko to ne bude bio slučaj, uprava biblioteke postaraće se, da odgovori svima opravdanim željama. Upisnica iznosi jednom za svagda 1 K. Pozajmicna mjesečna taksa za dnevnu promjenu dvije sveske kruna 5.—, izvan Beograda za nedjelju promjenu 10—14 svezaka (od prilike 5 kg.) kruna 5.—, Ulog iznosi za Beograd 5 kruna, a izvan Beograda (za 14 svezaka) kruna 10.—. Prijave i uplate primaju se na blagajni fonda udovica i siročadi na Terazijama br. 4. Knjige se izdaju u biblioteci u Bal- kanskoj ul. br. 1 (Hotel Moskva), za sad prije pođne između 10 i 1 i poslije pod- ne između 3 i 7 sati. Pokloni u knjiga- ma primaju se s blagodarnošću a biće objavljeni.

Obustavljena javna prodaja.

Javna prodaja stvari po ma- si pok. Berte Boto, određena na dan 23. ovog mjeseca, po nalogu star- rateljskog suda obustavljena se. Izvješta- vaju se interesenti radi znanja.

Spuštena cijena siru.

Sve prodavnice životnih namirni- ca opštine grada Beograda prodaju sir građanstvu po sniženoj cijeni od 9.— kruna po kilogramu.

Sir se može dobiti u proizvoljnoj količini.

šega života u sadašnjosti ili prošlosti. U prvom redu ima da bude zabavno, a na prvo mjesto bit će kod presudjiva- nja stavljene one natječajne radnje, ko- jima kroz zabavno ruho prosljeva ka- kova velika odgovorna ili rodoljubna ide- ja (u stilu Bordeauxova romana „Otvo- ri oči!“).

Rukopisi imaju da se pošalju ured- ništvu „Zabavne Biblioteke“ najkasnije do 1. oktobra o. g., da se djelo zmogne izdati uoči Božića. Formalnost obič- na: anonimno, s geslom i autorovim imenom i otmotu.

izdavači, isplaćujući nagradnu svotu, dobivaju pravo samo na prvu ediciju, dok za drugu imaju piscu, prema pogodbi, ponovno platiti, no on mo- že drugo izdanje prodati i drugom iz- davaču ili ga sam izdati.

Ako ovaj natječaj urodi obilnijim plodom, pa i drugi romani (koji ne do- bivaju raspisanu nagradu) budu udovolja- vali zahtjevima, izdavači „Zabavne Biblioteke“ primiće ih rado među svoje edicije sa 100 K po svakom arku. Jury za prosudjivanje natječajnih djela objaviće se kasnije.

Zatrpala ga zgrada.

Prije par dana na Starom Senjku desio se jedan događaj koji je stao ži- vota jednog dječaka. Dragutin Milosav- ljević, dječak od deset godina, sa se- njaka, igrao se u prostorjima jedne na- puštene i padu sklone kuće. U toku nje- govog igranja zgrada se sruši i pretr- pa dječaka. Ukazana mu je bila odmah pomoć, ali je dječak uslijed tereta, koji se bio svalio na njega, tragično završio životom.

Vijesti iz unutrašnjosti

Žrtva bijesnog psa.

Iz Jagodine nam javlja dopisnik: Prije dva dana upućen je odavde za Beograd, radi ljekarske pomoći, Milovan Filipović, seljak iz Jovca, koga je jedno seosko pseto u nastupu ljesnila u- jelo u butinu desne noge. Juče je isti seljak sproveden u bolnicu „Brčko“ radi liječenja.

Narodna privreda

Proizvodnja zejtina.

Uput sa mjerodavne strane o pribi- ranju sjemena raznih voćaka i biljaka radi proizvodnje zejtinog voća imao je velikog uspjeha. Ranije u Srbiji nije bio privrednik poznat načinom o preradi zejtina cedjenjem iz biljnog sjemena. Je- dino je znao za zejtinovo ulje iz masline, koje se uvozilo iz inostranstva. Zato ga drugi način obrade nije n. interesovao. U prošloj sezoni pribiranja najviše je skupljeno sjemeje suncekreta, šljiva, trešanja, kajsijske i bjeskve, zatim bunde- ve i duleka. U velikim količinama pro- avano je sjemeje državnim okkupom, ah je isto tako bilo i privatne proizvodnje zejtina, za ličnu upotrebu. Za privatnu upotrebu najviše se eksploatisalo sjeme- nje od bundeve i duleka, pošto se od nje- ga dobija zejtina najčistiji — ma da je bez mirisa. Ta proizvodnja bila je najvi- še zastupljena u kruševačkom okrugu, a najmanje u Sandžaku. Izrada zejtina vr- šena je na ovaj način: ostavljana se sjeme- nja bundeve i duleka da se postepeno sasuse. Zatim su dobro izmrvijena i naj- zad stavljena u ključalu vodu. Poslije iz- vjesnog vremena, kada se vođa ohladi, zejtin, kao lakše od vode, izbjao je na površinu, sa koje se pribirao odvajanjem od vode.

Nadati se, da će u ovoj godini biti način ove proizvodnje zastupljen u još većem obimu.

Razne vijesti

Koliko kapljica ima u 1 cm³ ?

Poznato je, da 20 kapljica vode zauzima prostor 1 cm³. Za druge tekućine vrijede drugi brojevi, te tako nije moguće smjesti odmjeriti određeni broj kapljica neke lekarje. Na pr. 1 cm³ sumporne kise- line sadržava 28, dušične kiseline 27, etera 83, čistog alkohola 62, terpentins- kog ulja 55, maslinovog ulja 47 kapljica.

Seoba šišmiša.

Poznata su putovanja mnogih ri- ba, — kao primjerice lososa i drugih srodnika — iz mora u gorske vode, pa putovanje jegulja iz rijeka u more, da se tamo pobrinu za podmladak. Mnoge se ptice sele redovito preko zime na jug; neke sa sjevernih krajeva do- laze u naše, kad pritisne jaka zima, kao na pr. kugara svilorepa. I neki si- savci, kao antilope, vapiti-jeleni pu- tuju redovito, jer brzo popasu svu travu nekoga kraja, pa stoga sele u drugi. No nisu tako poznate seobe šišmiša. U ranu se jesen često vidjaju velika jata ranoga šišmiša, kako sele za lijepih dana više prema jugu. Sa sjevera pak dolazi mali nordijski šiš- miš, koji je rasprostranjen u Skandi- naviji, Sjevernoj Ruskoj, Sibiru. On se vraća u najsjevernije krajeve, u koji- ma živi tek u augustu; sjerovatno mu smetaju svijetle noći sjevernih kraje- va u mjesecu junu i julu. Vrača se u jesen, te preleti put od deset stupnje- va širine (oko 1110 km, kao od Zagre- ba do Mandrijskog bojišta). Osim soba nije poznat ni jedan suhozemski sisa- vac, koji bi tako daleko selio.

Huia-Vrana.

U novoj Zelandiji ima vrst vrane (Huia), kod koje se zbilja čudna pro- mjena u ženke. To je jedini slučaj, gdje se mužjak od ženke razlikuje kljunom. Mužjak ima navike žune. Čvrst i savi- jen kljun ptica kao da je stvoren za bušenje drveta; udara li on njime po drvetu, a ono zvuči šuplje, odmah se laća posla i buši drvo, znajući, da će naći mstan zalogaj. Kljun mu je do- duše oštar, ali prekratak, da njim izva- di kukca. I on bi bez sumnje ostao krat- kih rukava, da nema njegove družice. Ženka sa svojim dugačkim kljunom la- ko dopire do udaljenoga kutića, kuda se gusjenica sakrije, nabode je na kljun i izvuce, pa tada mužjak i ženka među se podijele plijen. Eto nam iz životinj- skog carstva lijep primjer žene kao po- moćnice muževe.

„Pr.“

Adela Milčinić:

On i „On“
(Nastavak.)

Velinka se nije mogla uzdržati od smijeha, tako da se i Pavao morao smijati, ni ne znajući pravo čemu.

— Znaš, kao gospodin Simić, tatin prijatelj. Duga brada, oćale, crveni nos i ćela... Ja sam onda mislila, da svi činovnici moraju izgledati, kao gospo- din Simić.

— A onda, Velinka, kad sam do- šao, kako sam ti se onda pričinio? upi- ta Pavle veselo.

— No, valjda znaš, kako si izgle- dao! Mali crni brčići, crno odijelo, cil- lindar, žute rukavice i u zapučku kitli- ca ljubica... Ah, taj cilindar, kako mi se onda jako dopao! Ja sam ga dapače, kad si ti s tatom otišao u drugu sobu, uzela sa stolca i metnula na glavu. A kad ti je mana rekla: Vidiš, ovo je na- ša Velinka, onda si me ti prihvatio za bradu, baš ovako, kao malo prije i re- kao si:

To je mala Velinka! Gle, kakove su u nje krasne oćice, kao ljubice! O, moramo malu gospodjicu zakititi — tako... I onda još jedan cjelov na ovo vedro, bijelo čeoce...

Skino su ljubice sa svoga kapu- ta i pripočeo ih na svoju pregačicu, onda si me poljubio u čelo.

— Baš, kao i sada — prekide ju smijuće Pavao.

— A, nisi pogodilo... još se poz- na, mali, plavi znak, gledaj ga... Ovdje...

Najednom se oboje glasno zasmia- jaše.

Pavlu se činilo, kao da od one do- be, koju mu je Velinka sada dozvala u pamet, nije prošao nego jedan dan. U njegovom je džepu dekret, kojim su ga istom imenovali! Koliki snovi, kolike želje i nade vriju u njegovom srcl! Kako je bogat i sretan! Kao da je sav svijet njegov, i sve oči uprte u njega i govore: „To je dakle Pavle Milčinić“... Mladi... Mihelić, Mihelić, zaujalo je odsvakuda. A onda je najed- nom opazio, da on nije ništa drugo, ne- go jedna ništica u nizu onih premno- gih, koje su tek za to tu, da jedinica, koja stoji pred njima bude što veća.

— Pa koliko je otada prošlo godi- na, Velinko?

— Koliko, zar ne znaš? Meni je ta- da bilo osam, a sad ću biti još jedan- put toliko.

— Osam godina, Velinka, osam! Kako je to zapravo malo. A koliko toga čovjek u to vrijeme preživi.

Pred Pavlovim očima prolećeše neke tamne slike i pomalo se nadani spušta sjeta. A Velinka je nastavila svoje uspomene.

— A onda si se sve manje brinuo za me. Isprva si mi donosao knjizice sa malim pripovijedicama za djecu i zahtjevao si, da ti ih pripovijedam. A za moj dvanaesti rođendan — sječaš li se — donio si mi svezak Turgenje- va? Mama ga je htjela spremiti dok bu- dem veća, a ti si rekao: Turgenjeva može čitati svaka djevojčica. Poslije si mi donio još dva sveska. A onda si sasvim zaboravio na mene. Zaboravio si, da negdje kraj tebe živi mala Ve- linka. Ti si valjda bivao kod kuće, dok sam ja bivala u školi, a kad sam ja do- šla već si ti otišao. Nisam te vidjela po čitave tjedne. Al ti si ipak bio ovdje. Ti to nisi ni znao! A ja sam uvijek sje- djela u tvojoj sobi, u ovom tvojem stolecu kraj prozora i čitala sam...

Koliko li sam puta već pročitala one sveske, što si mi ih ti darovao. A kad bi sve pročitala, onda sam opet počela iz nova. I nikada mi nije bilo dosadno.

Poslije nisam više ni gledala u knjigu. Zнала sam sve napamet i onda sam s tobom razgovarala — baš kao da si ti bio ovdje. Ja sam uvijek mi- slila, da si ti jako nesretan, jer moraš uvijek odlaziti od kuće. Negro znaš, nešto sam ti jako, jako skrivila. Dak si ležao bolestan, strašno sam se bojala, ali sada, kad ti je bolje, moram ti re- či... Znaš, zapravo sam ja kriva, što si ti obolio... One je noći mali lvice ostavio sve svoje igračke i dr- venoga konja na hodniku, baš pred tvojim vratima. Bivalo je to češće i ja sam ih svako veće spremala, da ti ne smetaju, kad se vratiš kući. Ali one sam noći zaboravila. Istom u krevetu sam se sjetila. Ali onda više nisam mogla ustati. Mama je rekla: Pavao imade uza se žigice, pa će već paziti. Ali ja sam znala, da ti nikada ne pališ žigica. Svake sam te noći čula, kad si došao i nikada nisi palio žigica.

Za to sam se jako bojala, da će se dogoditi nesreća. Vidjela sam te, kako otvaraš vrata, spotičeš se o konja i pa- daš, a nešto oštro ti se zabada u oko.

Bilo mi je strašno i nisam mogla zaspati. Neprestano sam molila: Bo- že daj, da ne dodje dok ne svane! Dragi, slatki Bože, daj da ne dodje prijel — i ti zaista nisi došao.

Vidiš li, dakle, da sam ja kriva, što te one noći nije bilo do jutra kući. Za to me je tako strašno savjet pekla, dok si ležao bolestan... Pavle, što ti je? I krinke Vela

Posljednje brzojavne vijesti

Izvještaj njemačkog vojnog vodjstva

Kb. Berlin, 22. februara.

Zapadno bojište:
U pojedinim odsjecima topnička djelatnost i djelatnost bacala mina, a isto tako i manje izvidjačke borbe. Na željeznici Ypern—Roulers svla- dana je i zarobljena iznenadnim napa- dom engleska poljska straža. U pos- lednja tri dana oborene su u vazduš- noj borbi i gadjanjem sa zemlje 24 ne- prijateljske letilice i 2 ukotvlicu os- matračka balona.

Istočno bojište:
Vojna skupina maršala Eichorna:

U Estonskoj zauzet je Hapsal. 1. estonski puk podvrgao se njemačkoj komandi. U Livlandiji prodiru naše ko- lone preko Ronneburga, Wol- mara i Spandau-a dalje napried. Uz odešvljeno klicanje stanovništva ušle su naše trupe u Rjezycu. Onda- le prodire su do Ljuzyna. Minsk je zaposjednut.

Vojna skupina generala Linsin- gena:

Kod pomaganja Ukrajini u njenoj borbi za oslobodjenjem postignuti su i dalji napretci. U Novogradu Volinjski kom uhvatili smo vezu sa ukrajinskim odjeljenjima. Druge ko- lone nastupaju prema Dubnu. Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

NJEMAČKE OPERACIJE NA ISTOKU
Berlin, 22. februara.

O njemačkim operacijama na istoku saznaje „Vossische Zeitung“: Ru- ske čete, uključivo s višim komandama pokazale su se kao posve desor anizo- vane. S mjesta se energično postupalo uspostavljanju željezničkog saobraćaja, naročito u Ukrajini. Njemačke čete do- laze kao prijatelji, a ne kao neprijatelji. Ukrajinsko stanovništvo pokazuje raz- mijevanje za njemačku akciju i odobrava ju. Razumije se samo sobom, da će se poštivali interesi stanovništva. Na ostrv- vo Mon stigli su zastupnici prvog esto- nskog puka i izjavili, da su spremni po- dvrnuti se njemačkoj komandi unu ar bal- tijskih provincija. Za ostala tri estonska puka, za koja nisu preuzeli odgovornost, njeravali su, da se ne će boćiti protiv Nijemaca. U Ukrajini se veći gradovi i željeznički centri nalaze u rukama bo- jevika. Bojševički pokušaj, da iz zv zali- he žita iz Ukrajine, ne može uspjeti, jer je to i tehnički nemoguće. U guberniji Jeršov ima još 80 mil. juna pudi žita iz godine 1914. Jedan austrijski časnik, koji se povratio iz Petrograda, javlja, da su boljševički veoma razočarani ispadom štrajkova u Austro-Ugarskoj i Njemačkoj. Sadržanje držanje petrogradske vl de is- poljava se kao reakcija na ranije pre- cjenjivanje štrajkaškog pokreta. Većku- brigu zadaje savj tu narodnih komesara sve to veća nestašica životnih nami nica.

PROPALLE FRANCUSKE NADE.

Pariska štampa o boljševičkoj kapitu- laciji i odvajanju Rumunjske.

Zeneva, 22. februara.

Vijest, da su Trocki i Lenjin prih- vatili njemačke uslove, proizvela je u Parisu dubok utisak. „Echo de Pa- ris“ piše: Rusija se mora brisati iz računa francuskih nada. O sudbini nesrećne Rumunjske nje dozvo jena više nikakva vizija. Averescovi je kretet pri- moran na zaključenje mira. Nad jmo se, da će Rumunjska za gubitak Dobrudže dobiti kompenzacije u Besarabiji. Sve u svemu može se reći, da je izluc- ten gijeli istočni front.

DR. KÜHLMANN NA PUTU ZA RUMUNJSKU.

Kb. Beč, 22. februara.

Državni tajnik pl. Kühlmann nastavio je danas u 4 sata poslije pod- ne svoj put za Rumunjsku.

Lijepa grudi,

Ilice, vrat i ruke ne dobiju svoje izrazite ljepote bez Diana Alabaster pudera i Diana Crème. Cijena jedne doze za probu K 2.— Velike doze K 4.— Glavno prodavalište „DIANA“ Handels A. G. BUDAPEST V. Nédor utca 6.

(Svršice se.)

CIJENE OGLASIMA:

Osmna jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staja 10 helera
 Pripisano: Petina jednog milimetara, retka (70 mm široko) staja 40 helera
 Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staja Krupa 4
 Mali oglasnici Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASI:
 PRIMAJU SE: KNEZ MIHAJLOVA UL. 38

CIJENE OGLAŠIMA:

Osmna jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staja 10 helera
 Pripisano: Petina jednog milimetara, retka (70 mm široko) staja 40 helera
 Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staja Krupa 4
 Mali oglasnici Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

ZUBNI-ATELJE
J. SIDVERCA
 DIPLOMIRANI DENTIST
 Beograd, Kralj Milana ul. 57.
 Specijalista za vještačke zube u zlatu i kosituku po najboljoj američkoj metodi. Izrada solidna. Materijal najbolje kalivce. Prima od 8-12 i 2-6 sati po podne. 1045

Povećavanje slika
 sa svakojakih fotografskih slika prima Photo Pick-Rick, Beograd, Kralja Milana ulica 42. 35161-5
Ana M. Novaković,
 časovničar,
 Beograd, Balkanska ul. 32,
 dobila je svu formituru i alata za časovničare, poručbuine prima i izvršuje odmah. 35020-5

Obuće
 1107
Zenske muške i dečije.
 sandala, papača, Biskoja, šnura i krema za obuću.
 prodaje na tuce i na par obućarska radnja **Miloša Savića,** Kolarčeva 10, Beograd.

Javljam srodnicima, prijateljima i poznanicima, da ću mom suprugu, teći i dedi
† Kostić Saviću
 bivšem trgovcu i predsjedniku opštine
 davati šestomesečni pomen u subotu 23. februara u 10 sati prije podne u crkvi Novo-Adžibegovačkoj, Adžibegovac, februara 1918.
 Ožalošćeni:
 Supruga Katica, sin Dragoljub, snaja Dana, kći Kosara, zet Mila Lazarević, unuci Kosta, Momčilo, Miodrag, svastika Persa, pašenoj Milice Veselinović i Stevan Djurdjević, svastičine Kaja, Zivana, Kosa, Kristina, svastičine Ilija, Jova i ostala rodbina.
 35277

KUĆU našu, u ulici Prote Mateje broj 71
 PRODAJEMO IZ SLOBODNE RUKU.
 Kuća je nova i od tvrdog materijala. Uslovi su vrlo povoljni za kupca. Kuća se nalazi do tramvajске pruge.
 35243 Za cijenu uplatiti u istoj kući.
 Beograd, 20. februara 1918. Tomanija Župan.

Kupovine i prodaje.
 Klavir, kasa i šivača mašina
 Kupio bi Salon ženskih šešira, Kr. Milana 120, ud. Slaviji.
 35158-2

Zenske cipele
 plitke i duboke, odlične, predratni materijal, br. 34-38. Povoljne cijene. Na par i na više. Radnja Kralja Aleksandra ulica 10. 35019-2

Tržišni Piro'ske čilimove,
 kao i zavjese, u svima velikim. Plaćani dobro.
 Djoka K. Vasiljević, trg. Knez Mihajlova 46. Beograd. 35199-2

Xratak zimski kaput
 sa angora krznom (Angora-Pelzrock) prodaje se za 80 K. Vidjeti i kupiti ga se može u svako vrijeme. Topčiderska ul. br. 31, I. kat, lijevo. 35242-2

Frak
 sa pantalonama dobro sačuvan želao bih kupiti. Obratiti se Svetislavu Vešiću, Kralja Milana 17, Beograd. 35262-2

Želim kupiti
 pirotski čilim do 2 metra dužine, dobro sačuvan. Javiti se Miloša Velkog ulica 55. 35269-2

Traži se
 ko ima na prodaju šifonjere i raznoga veša. Čužina 5, prva vrata. 35271-2

Pianino
 na prodaju. Može se vidjeti ponedjeljkom i subotom od 3 1/2 do 5 po podne. Prote Mateje ul. br. 15. 35279-2

Namještenja.
 traži se za jedno okružno mjesto u Bosni
 učitelj ili učiteljica
 posve vješt i podučavanju gluhonijemog djeteta. Pismene ponude sa oznakom plate poslati na upravu "Beogr. Novina" pod "Učitelj Nr. 776". 1108-3

Mašinski i građevinski bravari
 kovači, kao i učenci, primaju se sa dobrom platom. — Belgrader Wagen und Gewichte Erzeugungsbetriebe, Rufina ulica br. 19. 1106-3

Rod c. i k. vodovoda
 ima da se odmah popuni mjesto magazionara i upravnika materijala. Oni, koji bi želili dobiti ovo mjesto, moraju potpuno viadati srpskim i njemačkim jezikom. Svoje molbe treba lično da podnesu. 35240-3

Odmah se traži
 služavka za cijeli kućevni posao. Plata 30—35 K. Gimnazijska ulica 9/L. 35256-3

Stanovi.
Mebliiran stan
 traži se za 1 mlad par bez djece, u sredini varoši, sa 2 sobe, kup. no, električnim osvjetljenjem. Bliže izvištajte i uslove uputiti radnji Braće H. Gabay, Knez Mihajlova 33. 35276-4

Razno.
 Pozivaju se da prime novac:
 Porodica Mihajla iliča administrat. Trgov. Glasnika, Katica Kasnar, Jelena Jov. Gjorgjević, Persa Nik. Bodl, Varvara M. Otković, Milka M. Stefanović, Magdalena M. Božić, Stana Vešić, Stanja Veljković, Gavra Kiki, Dača Marković, Samuilo Pijade, Mika Anđeljo, Angelina D. Milojević, Zivka Jos. Zdravković, Leposava Atan. Kumanudi, Todor Milanović kod Trgovačkog fonda, Gjorgje Dmđarević, Stevan Stefanović, Andra Petrović spediter, Jelena Lazarević, porodica Jove Stojanovića bakalina, Milan Poročić trgovac, Mita Nikolajević trg., porodica Save T. Popović trg., Nikola Stojković trgovac, Nedeljko Dodić, Svetozar Gjorgjević trgovac, Vlastko Čirković, Steva Petrović trg. agent, Ljuba Radojević, Tana Koste Nikolića trg., Pavle Ristić, posl. Trgov. Omladine, porodica Jove Nedeljkovića trg., Stojan Milić trg., Dim. Vučević, udova Lenka Steva Markovića. Svaki neka ponese svoju legitimaciju. Radovanović & Mihajlović trg., Knez Mihajlova ulica broj 43. 35258-3

KORESPONDENCIJA.
 Jovanu Premoviću, Geneva, Molim da dostavite Mitoradu Ristiću, pešad, kapetanu iz Jablanice (tmočke). Braća, Lepa mi se javlja, zdrava je sa djecom, ali je u novčanoj oskudici. Poradi na nadležnom mjestu da urednije dobijam novac. Perla adresa: Ristić Petar, Nr. 29.875, Gr. III, Bar. 13. Aschach a/D. Ober-Oestereich. Pretpiati ga u komitetu za pakete. Pozdrav. Natalija Ristić, Palanka Smederevska. 35230-8

Jovanu Premoviću, Geneva. Molim izvjestite me o mome sinu Božidaru Nikoliću, regrutu 3. čete, 2. bataljona, 7. puka, II. poziva, koji se do danas nije javio, da li je živ i zdrav. Jako bih bio na čemu ču vam biti blagodar. Moja adresa: Persa Nikolić, Beograd, Topčiderska br. 60. 35231-8

Jovanu Premoviću za Svetozara D. Antonilevića, protu, Geneva. Od septembra prošle godine nemam nikakva glasa od moje diece. Izvjesti me jesu li živi i zdravi. Mi smo živi i zdravi sa našim Jovicom. Srdačan pozdrav tebi Ivan Pavlović, Saborna ulica 6, Beograd. 35237-8

Jovanu Premoviću, Geneva. Molim vas da izvjestite mog muža Milana Kravljanca, komandanta III. poziva, VII. puka, municione koione, I. odjeljenje, o slijedećem: Milane, zašto se nama nikako ne javljaš? Mi smo ti nekoliko karti ispratili, ali odgovora od tebe nema; ako ti je moguće, isprati nam malo novaca, pošto se nalazimo u oskudici. Stanija Kravljanac, Hadži Mustafa br. 50, Beograd. 35244-8

Jovanu Premoviću, Geneva. Molim vas dostavite mome zetu Stevanu Maletiću, kočničaru S. D. Željeznica, da je njegova žena Lepa umrla 7. avgusta prošle godine, iza nje ostade dvoje nejakie muške diece. To mi već toliko puta pisah, da mi pošite novac. Ne primih već 9 mjeseci ništa. Nalazim se u oskudici i nemam iz čega djecu izdržavati. Ostajem blagodar. Katarina Slojanović, Beograd, Topčiderska ul. 53. 35257-8

Jovanu Premoviću, Geneva, Gasse 3545 M. B. Molim vas izvjestite me za mog brata Iliju Soldovića, koji je otišao kao bežanija iz Užica, po zanimanju je zemljodijelac. Ni do danas se još nije javio. Unaprijed vam blagodar Cedomir Soidović. 1102

Jovanu Premoviću, Geneva, za gospodina Vučka Jankovića, Baker st. Nr. 102, Zürich. Molim vas g. Jankoviću, izvjestite me, ako je moguće depešom, šta je sa Milanom? Čula sam da je ozbiljno obolio. Četiri mjeseca nemam nikakvih vijesti kako od Milana tako i od lke. Molim vas odmah odgovorite. Blagodar Katarina Mili. Tueakovića, Beograd, Vojvode Dragomira 1. 35269-8

Jovanu Premoviću, Geneva, za Mihajla iliča, konduktera držav. Željeznice. Pošta 999. Dragi Miko. Ja sam doputovala iz Vranje pre nekoliko mjeseci. Nalazim se sa djetecom u oskudici. Pošalj mi novca odmah. Svi smo zdravi. Persida ilič, Sindjelčeva ul. 24, Beograd. 35252-8

Jovanu Premoviću, Geneva; Molim da me izvjestite za mog sina Cedomira Markovića, iz Jagujila, srez palanački, vojnika III. poljskog artiljerijskog puka, vozar pri divizionom štabu, da li je živ i zdrav. To želim znati kao njegova mati. Stinja Marković, Golobok, Palanka. 35250-8

Oglasajte u „Beogradskim Novinama“

NAJNOVIJI
Projetni Bazari
 mogu se dobiti u **KUJIZARI „NAPREDAK“**
 Beograd, Knez Mihajlova 9.
 1088

Svetolik Petrović, mehaničar
 Skopljanska ulica br. 14
 preduzima sve opravke i pravi nove dijelove od: velosipeda, pisanih mašina, gramofona, šivaćih mašina, register kasa, numeratora, kao i svih sistema aparata za kuvanje. Specijalist za hirurške instrumente i sve u mehaniku pripadajuće radove. Za savjesnu izradbu uz jeftine cijene, stoje najbolje preporuke na raspolaganje. 35177

† Mariji Lj. Bajalovića
 pješ. pukovnika
 davaćemo godišnji parastos u ponedjeljak 25. ov. mj. u 11 sati prije podne u crkvi Sv. Marka na starom groblju.
 Beograd, februara 1918.
 Ožalošćena djeca.
 35254

Radoje i Živana Obradović, izvještavaju svoje srodnike, prijatelje i poznanike, da će svom milom i nikad nezaboravljenom sinu, odnosno bratu, njaku, stricu, suraku, deveri i t. d.
† Aksentiju Obradoviću
 profesoru Bogoslovlje Sv. Save
 davati trogodišnji pomen u ponedjeljak 25./13. februara 1918. god. na njegovom grobu u Velikoj Plani.
 Velika Plana, februara 1918. 35255

Ožalošćena porodica Bošković izvještava poznanike i prijatelje, da će svome dragom
† Dimitriji (Miti) N. Boškoviću
 industrijalcu
 davati trogodišnji pomen u ponedjeljak 25. ov. mi. u 10 sati prije podne, na svojoj porodičnoj grobnici.
 Beograd, 22. februara 1918. 35282

Naš mili i dobri
† Božidar M. Nikolić
 trgovac,
 preminuo je u Nici 10. januara ove godine, u svojoj 30. godini. Javljam ovu tužnu vest srodnicima, prijateljima i poznanicima.
 Kragujevac, 7. februara 1918.
 Ožalošćeni:
 Nesrećna mati Persida, udova Milana Nikolića — Beogradjanina; brat Dr. Dragomir Nikolić, lekar opštine beogradske; snaha Jela; sestre: Darinka, udova Steve Jovanovića, pukovnika, Spasenija i Danica, i zetovi: Periša Savić, sudija i Vojslav Anđelković, major; tetka Mileva Manojlović, udova; sinovice, sestrići, sestričine, i ostala rodbina. 35236

Naš dragi i neprežaljjeni suprug, brat i t. d.
† Nikola D. Kiki
 rentijer ovdašnj, preminuo je danas u 1 sat po podne u 77. godini starosti. Pogreb će biti u subotu 23. tek. mjes. u 2 sata poslije podne.
 Stan: Saborna ulica 75.
 Ožalošćeni:
 Supruga Evgenija, sestra Katarina D. Jane, i ostala mnogobrojna rodbina.
 35280

Naša dobra i mila
† Kosara
 umrla je u četvrtak 21. februara poslije duge i teške bolesti.
 Ožalošćeni:
 mati: Soijja poč. Dr. Svetozara Atanasijevića; sestre: Zorka, Ruža i Ksenija; brat: Dragomir, i ostala rodbina.
 Beograd, februara 1918. g. 35273

Ožalošćena Poleksija Mih. Viktorovića sa djecom, izvještava srodnike i prijatelje, da će davati godišnji pomen svom dobrom drugu, odnosno ocu
† Mihajlu J. Viktoroviću
 biv. apotekaru ovd.
 u ponedjeljak 25. februara po novom, u crkvi Sv. Nikole na groblju, u 11 sati prije podne.
 35224
 Tramvaji će čekati na Terazijama u 10 1/2 sati.

Ožalošćena sestra **Sofija Dimitrijević,** sa ostalom familijom, davaće svome milom bratu
† Nikoli Dj. Dimitrijeviću
 biv. hlebaru i kafedžiji ovdašnjem,
 trogodišnji parastos u crkvi Sv. Nikole na novom groblju, u subotu 23. februara 1918., u 10 sati prije podne.
 Beograd, Skender-Begova ul. br. 27. 35248

BELGRADER ORFEUM
ZIMSKO POZORISTE (PRIJE BOULEVARD) ULAZ SA STRANE ZMAJEVE ULICE.
 Od 16.-28. februara
 :: 1918. godine ::
 :: SJAJNI ::
PROGRAM
 Predstave počinju u
 :: več u 7 1/2 sati. ::
MITZI ASZTALOS, madj. madj. subreta
4 DUBSKIH, akrobatske produkcije
ANNÉE RUBIN
 žudo na polju telepatije
FRED SINGER, violinski virtuos
GORILOVITSEVI, moderne pjesnici
„JANCSI“, pevači, kloun
ANNIE, ELSA I KARLO
 1083 moderne akrobatske produkcije.

Prvo c. kr. povl. dunavsko parobrodarsko društvo.
Red plovidbe mjestnog parobroda za prevoz putnika i robe izmedju ZEMUNA I BEOGRADA.
 Vrijedi od 26. Siječnja 1918. do daljnjeg.

Iz	U	do podne	poslije podne
Zemuna	Beograd	6:30, 7:30, 8:30	1:30, 2:30, 3:30, 4:30
Beograda	Zemun	9:30, 10:30, 11:30	5:30, 6:30, 7:30
		7, 8, 9, 10, 11, 12	2, 3, 4, 5, 6:00, 7:00, 8:00

Vrijeme vožnje označeno je po srednje evropskom računanju, te znači najranije vrijeme polaska. Noćno vrijeme od 6:00 u več do 5:00 u jutro označeno je potcrtanjem brojke časaka.
 Prevozne cijene izmedju Zemuna i Beograda i obratno:
 Za civilne osobe: I. mjesto 80 fillira, II. mjesto 60 fillira. Vojničke osobe plaćaju pol cijene na blagajni bileta.
 Za prtljag do 25 kg. plaća se 50 fillira, do 50 kg. 70 fillira. Za teži prtljag od 50 kg. plaća se za svakih dodatnih 25 kg. 50 fillira.
 Tržna roba otprema se uz naplatu pristojba propisanih za prtljag.
 P. n. putnici imaju se za utovarivanje, istovarivanje i čuvanje prtljaga i tržne robe sami brinuti.
 Trgovačka roba otprema se u mjestnom prometu Zemun-Beograd kao brzovoz uz naplatu tarifnih brzovoznih pristojba.
 Mjestnu plovidbu izmedju Zemuna i Beograda vršiti će: ponedjeljkom i srijedom, četvrtkom i subvotom. Prvo c. kr. povl. dunavsko parobrodarsko društvo, a nedjeljom, utorkom i petkom Kr. ug. dioničarsko društvo za brodatenje po rijekama i moru.
 Zemun, mjeseca siječnja 1918.
 Izvadak iz društvenog pravilnika.
 U ovom redu plovidbe navedena vremena označuju najraniji dolazak i odlazak parobroda. Zakasnjene ili izostane pojedinih vožnja ne daje nikakvih prava na oštećenje prema upravi.
 Za željezničke i parobrodarske veze ne jamči uprava.
 646 Glavna agencija.